

4 - Manuals fotogràfics

Els manuals són llibres que recullen els aspectes bàsics i essencials de la fotografia. Permeten comprendre millor el funcionament dels seus diferents aspectes, accedint de manera ordenada i concisa, al coneixement de la fotografia.

En el fons Salvador Lluç trobem manuals i guies que van des dels aspectes tècnics del material fotogràfic (càmeres, objectius, filtres, accessoris, etc.) passant pels diferents gèneres (paisatge, fotografia artística, d'interiors, d'objectes, d'arquitectura, telefotografia, fotografia científica,...) fins arribar al laboratori i les seves tècniques.

Els llibres aquí exposats daten del període comprés entre el 1916 fins al 1969. Cal destacar el títol *Manual de fotografia*, de Joan Sabat, editat en català el 1929 per la Llibreria Catalònia i publicat per l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya.

5 - Tècniques fotogràfiques

Salvador Lluç era un expert en les tècniques de laboratori analògic. Coneixia molt bé les fórmules, els materials i els procediments del positiu de negatiu i dels diferents mètodes de revelat químic.

El seu fons documental conté llibres dels principals autors del moment: Namias, Duviols, Sassi, etc. Alguns dels llibres d'aquesta exposició són petites joies que, contemplades amb ulls actuals, desperten molt la curiositat. Per exemple, el llibre *Los fracasos y el retoque* de Jorge Brunel és un curiós compendi de possibles errors, les seves causes i com solucionar-los. Altres títols destacables són *Manipulacions fotogràfiques* de Rafael Garriga Roca, publicat en català el 1922 dins d'una col·lecció editada per la Mancomunitat de Catalunya, o *La Safranina* de Rodolfo Namias, publicat el 1922, on l'autor ens parla d'aquest element auxiliar que va facilitar moltíssim les tècniques de laboratori.

El llibre més antic mostrat en aquest apartat data del 1900 i el més recent del 1972.

6 - Revistes i butlletins

Les revistes són publicacions periòdiques que ofereixen un contingut exhaustiu d'interès per al públic al que van destinades. En el fons Salvador Lluç trobem exemplars de revistes clàssiques, *Photo-revue* o *American Photography* i anuals d'ample abast internacional com l'anglès *Photograms of the year* o l'americà *American Annual*.

La col·lecció enquadrada més antiga del fons aquí exposat és *Le Moniteur de la Photographie*, revista editada a París. Conté exemplars del gènere de 1879 fins al desembre del 1878.

Els butlletins informatius són publicacions distribuïdes de forma regular, centrades en un tema principal, en aquest cas la fotografia, que és d'interès per als seus associats. El *Butlletí de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya* es va crear el 1924 i va esdevenir el mitjà informatiu més conegut i apreciat del món fotogràfic. Durant els anys 30 del segle passat va destacar pels seus continguts relacionats amb temes tècnics, en fotografia artística, agenda d'activitats, etc. Les pàgines centrals mostraven les millors fotografies tant dels associats com les premiades en els diferents certàmens del moment. En aquests anys la periodicitat era mensual. Durant la Guerra Civil es va continuar publicant però amb una periodicitat més reduïda i amb menys pàgines. Posteriorment i fins els anys 80 va ser un punt molt important per la informació i difusió dels concursos fotogràfics. Es publicaven totes les convocatòries i els resultats dels veredictes tant de l'estat espanyol com d'altres països. Salvador Lluç va participar activament en el *Butlletí de l'AFC*. En gairebé tots els números publicats els anys 50 i 60 trobem articles seus, tant d'opinió com de crítica fotogràfica, així com dels diferents aspectes tècnics de la fotografia, en els quals n'era un expert.

www.bnc.cat

SALVADOR LLUCH I LA CREACIÓ DE L'AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA DE CATALUNYA

El fons bibliogràfic d'un soci fundador.

Del 21 de febrer al
30 de març de 2023

Biblioteca
de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Horari de visita

De dilluns a divendres, de 9 a 20 h.
Dissabtes, de 9 a 14 h.

Biblioteca de Catalunya
Carrer de l'Hospital 56 - 08001 - Barcelona
Tel. 93 270 23 00 - A/e: bustia@bnc.cat

El llegat de Salvador Lluç a l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya

L'Agrupació Fotogràfica de Catalunya ha rebut i preservat el llegat de molts socis i simpatitzants al llarg dels seus cent anys d'existència. Entre ells destaca el de Salvador Lluç (1895-1977), un dels seus principals impulsors i membre fundador de l'entitat. En efecte, a la primavera de l'any 1923 aquest aficionat va coincidir amb Joan Rocavert i altres membres de l'Ateneu Enciclopèdic Popular arribant a fundar una entitat dedicada única i exclusivament a la fotografia artística. Joier de professió, a partir d'aquest moment dedicà bona part del seu temps lliure no només a la seva afició sinó especialment a les tasques de gestió de l'entitat, formant part durant molts anys de la junta directiva i arribant a ser soci d'honor i president honorífic. Cal destacar la seva aposta ferma per la presència femenina a l'entitat amb la creació del Grup Femení el 1956, pioner a l'estat espanyol. Finalment, la seva gran implicació el portà a constituir-se en el cronista de l'entitat, deixant-nos nombrosos escrits, inclosos habitualment al butlletí.

L'any 1978 l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya va rebre la donació de tots els llibres que Salvador Lluç havia anat col·leccionant al llarg de la seva vida, uns tres-cents, que van entrar així a formar part de l'extens fons bibliogràfic de l'entitat. Cal recordar que, ja des de la seva fundació el 1923, es va preveure la creació d'una biblioteca especialitzada en fotografia a la seu social, on els socis poguessin consultar tota mena de publicacions relacionades amb la matèria. Es van anar així rebent manuals amb els principals coneixements tècnics, llibres de caire més artístic o revistes especialitzades. Aquesta política d'adquisicions permeté descobrir l'orientació artística d'aficionats nacionals i estrangers, moltes vegades membres d'associacions similars.

A principis de 2005 les limitacions d'espai a l'Agrupació van fer pensar en traslladar les publicacions més antigues a la Biblioteca de Catalunya, on es conservarien adequadament i podrien ser consultades pels investigadors. Una comissió, encapçalada per Francesca Portolés, va esmerçar onze mesos de treball per tal de col·locar més de quatre mil exemplars a un total de 181 caixes, llestes per al trasllat a la biblioteca. Es poden trobar així al seu catàleg manuals i llibres de tècniques fotogràfiques, de fotografia artística o bé publicacions periòdiques, que ens remeten als primers decennis del segle XX. Editats moltes vegades més enllà de les nostres fronteres, van ser escrits en anglès, alemany, francès, italià, castellà i català, amb una gran presència d'autors francesos com Robert Demachy (1859-1936), Constant Puyo (1857-1933), Albert Londe (1858-1917) o Louis Philippe Clerc (1875-1959). El professor italià Rodolfo Namias (1867-1938), especialista en química fotogràfica i editor, hi és també àmpliament representat. D'altra banda, publicacions periòdiques, com *Photo-revue* o *American Photography* i anuals d'ampli abast internacional com l'anglès *Photograms of the year* o l'americà *American Annual of Photography* poden ser consultats a les sales de la Biblioteca de Catalunya a l'actualitat. S'obre així una finestra a la fotografia de la primera meitat del segle XX, gràcies a la dedicació de Salvador Lluç i el compromís de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya.

1 - Fotografia artística

El terme **fotografia artística** es refereix a aquelles fotografies que han estat creades per omplir la visió creativa de l'artista. És un concepte diferent del fotoperiodisme i la fotografia publicitària, ja que aquest primer proporcionaria suport visual a històries i la segona tindria com a objectiu vendre un producte o servei.

La **fotografia artística** com a mitjà d'expressió i creació, s'ha anat desenvolupant al llarg del segle XX. Ja a les dècades de 1920 i 1930 alguns artistes del surrealisme, com ara Man Ray (1890 - 1976), es van interessar per les possibilitats artístiques de la fotografia. No va ser, però, fins a les darreres dècades del segle XX que la fotografia va ser plenament reconeguda com a disciplina artística.

En el fons de Salvador Lluç trobem llibres molt interessants que ens parlen d'aquesta evolució cap a l'acceptació de la fotografia com a disciplina més dins de les arts plàstiques. Entre altres, destaca el títol *Subjective Photography* d'Otto Steiner, editat en alemany el 1954 on l'autor parla de les possibilitats creatives de la fotografia. Les imatges d'aquest llibre són sorprenentment actuals. En l'època de la publicació de ben segur que van representar un salt qualitatiu cap a la modernitat de l'art fotogràfic. Un altre llibre a destacar és *Les procédés d'art en photographie* de R. Demachy i C. Puyo, una acurada edició editada a París el 1906, on es pot copsar l'evolució de la fotografia tot passant d'un concepte més pictorialista cap a la fotografia artística on la llum, l'ambient, la narrativa, l'expressió i la interpretació del fotògraf són més importants que la mera reproducció d'una escena.

2 - Fotografia artística. Anuaris fotogràfics

Des del inici de la fotografia els anuals han tingut una important rellevància. Al llarg del temps han sorgit diverses editorials, institucions i organismes que han editat publicacions i reculls dels autors i de la fotografia del moment. El conjunt d'aquestes

edicions, especialment al llarg del segle XX, ens permeten conèixer el procés i desenvolupament de les tendències i els corrents artístics de la fotografia.

Un dels primer anuals va ser *Photograms of the year 1916*, publicat per F.J. Mortimer, editor anglès, que durant vint-i-dos anys consecutius va publicar aquest anuari amb l'objectiu de recollir un índex de la tendència i el progrés de la fotografia pictòrica. En el fons Salvador Lluç trobem l'Anuari del 1926.

El primer anuari sobre fotografia espanyola es va publicar el 1924, i fins gairebé un quart de segle després, el 1946, no va sortir el segon, editat per la revista *Sombras*, òrgan de difusió de la Real Sociedad Fotogràfica de Madrid. L'objectiu va ser mostrar la fotografia del moment, presentant les creacions i les novetats tècniques. Amb el mateix propòsit, aquesta institució va editar un segon anuari el 1948, amb estructura i continguts similars. Ambdues publicacions contenen documentació fonamental per a l'estudi dels autors i les seves obres, el desenvolupament professional i amateur, les societats i agrupacions fotogràfiques, així com de l'evolució tècnica.

3 - Història de la fotografia

Salvador Lluç va ser un erudit de la fotografia. Es va interessar no només pels aspectes tècnics, en els quals n'era un expert, sinó també per qualsevol tema que fes referència a la fotografia. El seu fons conté petits tresors històrics com ara una biografia d'Hippolyte Bayard (1801-1887), fotògraf francès considerat un dels pares de la fotografia. Aquesta biografia, publicada a París el 1943 destaca per la seva acurada i preciosista edició. També trobem una curiosa publicació que porta per títol *Le livre d'or du Rolleiflex*, editat el 1936, que recull les obres més destacades del "Gran Concours Européen 1935 Rolleiflex". Malgrat ser un catàleg, ens ha semblat oportú incloure'l en la vitrina "Història de la fotografia" atesa la importància que les mítiques càmeres Rolleiflex han tingut en la fotografia del segle XX.

També trobem el primer llibre d'H. Alsina Munné (Barcelona, 1889-1980), fotògraf i enquadernador català, *Historia de la fotografía*, publicat el 1954 per l'editorial "Producciones Editoriales del Nordeste" de Barcelona. El llibre fa un recorregut des dels inicis de la fotografia amb les cambres fosques transportables de meitat del segle XVII, passant per Niepce i Daguerre, pels orígens de la fotografia a Espanya, els avenços tècnics, la importància d'Eugène Atget (1857-1927) com a precursor del reportatge de la vida quotidiana enfront de la fotografia al servei de la ciència o d'imitació/reproducció de les arts pictòriques i escultòriques fins arribar a l'aparició del petit format, de la fotografia en color, acabant amb la "nova visió abstracta", corrent artístic de l'època de publicació del llibre.